

Ter info

In *Taaltoer kleuters* brengen we vijftien letters aan: o, oo, s, m, v, aa, a, p, k, n, ee, l, t, z en ij. Hier bieden we activiteiten aan voor hoekenwerk. Pas de activiteiten aan volgens wat de kleuters bezighoudt op dat moment (thema, periode ...), om ze nog betekenisvoller te maken. Aanvullingen per letter vind je in de bijlagen na deze activiteit.

Doelen

De kleuters:

- kunnen een variatie aan klanken in woorden van verschillende lengte onderscheiden (MD 1.1.3);
- kunnen de letter herkennen door de klank uit te spreken (MD 1.1.4);
- kennen de volgende begrippen: de klank, de letter, het woord (MD 1.4.4).

Doel op niveau van de kleuter

Ik leer spelen met de letter en de klank.

Materiaal

- handpop Hup
- letterkaarten
- wandplaat: 'De lettermachine'

Zelf te voorzien

- 4 vliegenmeppers

Voorkennis

- (her)kennen het letterteken
- kennen de klank van de letter

Woordenschat

- de klank
- de letter
- het woord

Passieve woordenschat

- de zin

Tips

- Integreer geschreven taal in de klas, bv. een woordzoeker, een kalender, boodschappenlijstjes, verpakkingen, een bord met magneetletters, blokken met letters en prentenboeken waarin de letters opvallen.
- Bied meerdere lettertypes aan van één letter (bv. lopend schrift en blokletters).

Kring

Voorkennis activeren

Leg de letterkaarten in de kring en sta stil bij de laatst aangeleerde letter.

- Laat een kleuter de letter aanwijzen.
- Laat enkele kleuters de letter verklanken.
- Geef vier kleuters een vliegenmepper. Laat hen de ogen sluiten en leg de letterkaarten in een andere volgorde. Laat de kleuters om het eerst op de letter slaan. Geef de vliegenmeppers door en doe dat opnieuw.
- Laat de letter liggen en neem de andere letterkaarten weg. Laat elke kleuter een woord zeggen dat die letter bevat. Geef even denktijd. Geef feedback door het woord op het bord te noteren en de letter ernaast te houden. Observeer en onthoud wie remediëring nodig heeft.

Het lesdoel formuleren

Benoem het lesdoel: *Ik leer spelen met de letter en de klank.*

Hoeken

Zie hoekenfiche

Kleuters gaan zelf(standig) aan de slag!

Begeleid tijdens het hoekenwerk. Doe dat gefaseerd. Kijk eerst of alle kleuters aan het werk zijn. Help met een hint waar nodig. Daarna kun je observeren en kansen nemen om te begeleiden en directe feedback te geven.

- Knutselhoek: het creatieve letterboek
- Ontdektafel: hoor je de letter?
- Spelletjestafel: speuren naar woorden op de vertelplaat
- Bouwhoek: de lettervorm maken

 Herneem met de kleuters die de letters en de klanken onvoldoende herkennen, enkele activiteiten uit B1 en B2.

Afronding

Visualisatie van de letter in de klas

Neem de wandplaat en hang de aangeleerde letter in de passende kolom. Zet de plaat op een goed zichtbare plaats. Op de plaat verzamel en orden je de geleerde letters volgens hun klanksoort: klinkers (kort, lang of tweeklank) en medeklinkers.

Controle van begrip

Ga na in welke mate de kleuters de doelen van deze activiteit beheersen via impuls vragen rond het letterbegrip. Gebruik de materialen die de kleuters hebben gebruikt en gemaakt in de hoeken, om een nabespreking vorm te geven. Laat de kleuters vertellen.

- *Wat is er te zien?*
- *Wie kan vertellen wat we hier hebben gedaan?*
- *Wie heeft wat gedaan? Hoe ging dat?*

 Hebben de meeste kleuters meer tijd nodig om het doel te beheersen? Plan dan extra klassikale activiteiten in voordat je overstapt naar een nieuwe letter.

Knutselhoek

Het creatieve letterboek

Materiaal

Zelf te voorzien

- leporello (vouwboek) of emakimono (verhaal op rol) van stevig papier, of groot vel papier
- letter in verschillende groottes
- teken- en knutselmateriaal: waskrijt, stiften, krijt, vingerverf, kleurpotloden, lijm, schaar, letterstempels ...
- (kleuter)tijdschriften

Hoekinfo

Leg het materiaal centraal op de tafel.

De kleuters gaan creatief aan de slag op papier. Alle inbreng wordt verzameld in het 'letterboek':

- de letter versieren;
- de letter stempelen;
- een tekening maken vanuit de lettervorm;
- in tijdschriften woorden met de letter zoeken en uitknippen;
- kleuters met de letter in hun naam schrijven hun naam op;
- in tijdschriften prenten zoeken en uitknippen van voorwerpen waarvan het woord de letter bevat.

Tip

Noteer woorden of zinnen bij de inbreng van de kleuters. Vraag hun of wat je erbij wilt schrijven, goed is.

Ontdektafel

Hoor je de letter?

Materiaal

- letterkaart
- woordkaarten

Zelf te voorzien

- doos
- voorwerpen waarvan het woord de letter wel of niet bevat (playmobil, plastic figuren, klasmateriaal ...)

Hoekinfo

Bevestig de letterkaart op de doos en plaats de woordkaarten, de voorwerpen en de doos in het midden. De kleuters nemen om de beurt een voorwerp of kaart en zeggen het woord hardop: horen ze de letter of niet? Enkel de voorwerpen en kaarten met de letter mogen in de 'letterdoos'.

Tips

- Maak woordkaarten om aan de voorwerpen te bevestigen.
- Laat de kleuters voorwerpen van thuis meebrengen.
- Controleer regelmatig wat er in de doos zit en geef directe feedback.
- Heb je een lange klinker aangeleerd, bied dan een sorteeroefening aan met de korte en de lange klinker.

Spelletjestafel

Speuren naar woorden op de vertelplaat

Materiaal

- kleuterencyclopedie
- vertelplaat bij de aangeleerde letter

Zelf te voorzien

- plasticine

Hoekinfo

De kleuters benoemen om de beurt een voorwerp op de vertelplaat en leggen een bolletje plasticine op het voorwerp wanneer ze de klank horen en herkennen.

Tips

- Laat de kleuters in de encyclopedie op zoek gaan naar de letter.
- Verklein de vertelplaat naar A4-formaat. Laat de kleuters de woorden omcirkelen en geef de plaat mee naar huis, zodat ze er thuis over kunnen vertellen.

Bouwhoek

De lettervorm maken

Materiaal

- letterkaart

Zelf te voorzien

- bouw- en knutselmateriaal: blokken, kapla, rietjes, klei, lego, deeg, plasticine, zand, scheerschuur, tape, kralen, strijkparels, ijslollystokjes, krijt, *loose parts*, pijpenragers ...

Hoekinfo

Leg de letterkaart centraal. De kleuters maken de letter met zelfgekozen materiaal.

Tip

Kleef of teken de letter in het groot op de vloer. De kleuters springen de lettervorm na of rijden er met een auto over.

Tips

Andere hoeken waarin de letter en de klank aan bod kunnen komen, zijn:

- **Huishoek:** bied voor het rollenspel voorwerpen aan waarvan het woord de letter bevat.
- **Winkelhoek:** voeg koopwaar toe waarvan het woord de letter bevat.
- **Boekenhoek:** laat de kleuters de lettervorm herkennen in prentenboeken. Breng ook letterboeken en/of beeldwoordenboeken aan, bv.
 - *ABC zoekboek*, Milja Praagman, De Eenhoorn, 2021
 - *Alfabet*, Charlotte Dematons, Uitgeverij Hoogland & Van Klaveren, 2020
 - *Het grootste en leukste beeldwoordenboek ter wereld*, Tom Schamp, Lannoo, 2016

De letter o

O

Kring

Het lesdoel formuleren

Benoem het lesdoel: *Ik leer spelen met de letter en de klank o.*

Toon de letterkaart o. Maak de letterbeweging en zeg de zin: *o, mijn vuist is een knop en ik druk erop.*

Hoeken

Knutselhoek

- De kleuters stempelen de o met een rol van bv. keukenpapier of wc-papier.
- De kleuters maken een tekening vanuit de lettervorm o, bv. een ballon, een lolly, een pop, een klok.

Ontdektafel

- Bied de letterkaart o en de woordkaarten met de o aan, bv. mol, pot, ton, pop, knop, kok, zon, vos, bos, rok, sok.
- Bied voorwerpen aan waarvan het woord de letter o bevat, bv. potlood, gom, kom, vork, slot, dop, stok, blok, sok, pop, robot, wc-rol, pot, ton, hond, jongen, knop.
- Vul een 'letterdoos o' met voorwerpen die rond en bol zijn en dus kunnen rollen.

Spelletjeshoek

- De kleuters horen de klank o bij deze voorwerpen op de vertelplaat o: mol, pot, gom, ton, computer, knop, pop, kok, zon, vos, bos, hond, grond, sok, rok, potlood, borstel, kop, onderbroek.

Huishoek

- Bied voor het rollenspel voorwerpen aan waarvan het woord de letter o bevat, bv. potten, doppen, kommen, kopjes, een handpop van een kok, een koksmuts, een rok en sokken voor een pop.

Winkelhoek

- Voeg koopwaar toe waarvan het woord de letter o bevat, bv. yoghurt, olijven, komkommer, tomaat, choco(lade), spons, keukenrol, borstel.

Boekenhoek

- Bied prentenboeken aan met een personage dat de letter o in zijn naam heeft. Laat de kleuters de lettervorm o herkennen. Bv.
 - *O, o, Octopus!*, Elle van Lieshout & Erik van Os, Lemniscaat, 2009
 - *Op zoek*, Victoria Müller & Evelien Jagtman, Lemniscaat, 2023
 - *Otto houdt niet van de drukte*, Yoeri Slegers, De Eenhoorn, 2022
 - *Otto in de stad*, Tom Schamp, Lannoo, 2008
 - *Over een kleine mol die wil weten wie er op zijn kop heeft gepoept*, Werner Holzwarth & Wolf Erlbruch, Uitgeverij C. De Vries-Brouwers, 2022
 - *De woordenschat*, Simon Röthlisberger & Rebecca Gugger, De Vier Windstreken, 2024
- Denk ook aan boeken over op, rond of rollen.